

Міністерство освіти і науки України
ПФ НУК імені адмірала Макарова
Кафедра «Обліку і економічного аналізу»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних робіт з дисципліни

“Судово-бухгалтерська експертиза”

Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної та заочної форм навчання за освітньо-професійною
програмою «Облік і аудит»
Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Галузь знань: 07– Управління і адміністрування

Гавриленко Н. В.

Первомайськ. 2021

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до практичних занять з дисципліни
“Судово-бухгалтерська експертиза” Розглянуто і затверджено
на засіданні кафедри обліку і економічного аналізу ПФНУК
Рекомендовано до друку і використанні у навчальному процесі
методичною радою ПФНУК

УКЛАДАЧІ: к.е.н., доцент Гавриленко Н. В., к.е.н., доцент
доцент Козіцька Н. О. – 72 с.

Рецензент: к.е.н., доцент

Буга Н. Ю.

ЗМІСТ

Вступ	4	
1	Опис навчальної дисципліни	5
2	Зміст і план лабораторних (практичних) занять	6
	Практичне заняття № 1	8
	Практичне заняття № 2	14
	Практичне заняття № 3	18
	Практичне заняття № 4	25
	Практичне заняття №5	29
	Практичне заняття № 6	44
	Практичне заняття № 7	50
3	Індивідуальні завдання	55
4	Навчально-методичне забезпечення дисципліни	72

Вступ

Метою вивчення дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» є ознайомлення та оволодіння здобувачами теоретичними знаннями з правових й організаційних питань провадження справ в системі правоохоронних органів, з методики експертного дослідження фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, а також навчитися застосовувати здобуті знання у майбутній професійній діяльності фахівцю в галузі фінансового контролю.

Завдання дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» передбачають: опанування організаційно-правовими засадами судово-експертної діяльності; опанування методики судово-бухгалтерського експертного дослідження, яка базується на традиційних методичних прийомах фінансового контролю; творче застосування спеціальних знань та прийомів суміжних наук під час експертного дослідження, які допомагають розкрити, кваліфікувати та документально підтвердити порушення з ознаками зловживань; оволодіння «рефлексивним мисленням» під час розбору типових схем та сценаріїв злочинів у сфері економіки; оволодіння методикою складання науково обґрунтованих висновків експерта-бухгалтера для правоохоронних органів при вирішенні управлінських і кримінальних справ.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати: компетенції, практичних вмінь та навичок із питань організації, планування та здійснення експертного дослідження фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання

вміти: складати документи судово-експертний висновок, судово-експертне дослідження, повідомлення про неможливість надання експертного висновку.

Словник термінів

Експертиза - це дослідження і вирішення досвідченими фахівцями, вченими питань, що потребують спеціальних знань в галузі науки, техніки, економіки і т.д.

Проведення експертизи - це процесуальна дія, яка полягає в дослідженні експертом за завданням правоохоронних органів речових доказів та інших матеріалів з метою встановлення фактичного стану та обставин, що мають істотне значення для правильного вирішення справи.

Первинні експертизи - це експертизи, які призначаються по кожній конкретній справі вперше.

Повторні експертизи - це експертизи, які здійснюються у тій же справі, тим самим питанням, що і первинні, але повторно, для отримання додаткових даних.

Основні експертизи - це експертизи, які охоплюють всі поставлені питання по розслідуваній справі.

Додаткові експертизи - це експертиза, що проводиться в залежності від ситуації при необхідності вирішення додаткових питань або отримання додаткових відомостей.

Одно-предметні експертизи - це експертизи, які досліджують питання одного виду (предмета) експертизи, тому в них беруть участь експерти однієї спеціальності (медична, краєзнавча, бухгалтерська і т.д.).

Багатопредметної (комплексні) експертизи - ці експертизи досліджують питання, які містяться в одному розслідуваного справі, але є предметом різних експертиз.

Комісійні експертизи - це комплексні експертизи, які проводяться декількома фахівцями різних професій і узагальнюються в одне висновок.

Судово-бухгалтерська експертиза - це дослідження матеріалів справи фахівцем-бухгалтером і дача ним відповідно до його спеціальних знань висновків щодо поставлених слідчим або судом питань, які відносяться до явищ господарського життя, що отримав відображення в бухгалтерському обліку.

Предметом судово-бухгалтерської експертизи стають явища, пов'язані з господарською діяльністю підприємства, відображені в даних бухгалтерського обліку, межі явищ визначаються питаннями, поставленими слідчим, прокурором, судом і висновок по них дається фахівцем в області бухгалтерського обліку.

Об'єкти судово-бухгалтерської експертизи - це предмети і знаряддя праці, а також сама праця, які відображені в системі бухгалтерського обліку і звітності. що мають відношення до кримінальних та цивільних справах, що розглядаються правоохоронними органами.

Прості об'єкти - це об'єкти складаються з декількох елементів з простими зв'язками.

Складні об'єкти - це об'єкти з невизначеною структурою, яку необхідно дослідити, а потім визначити конкретизують її елементи.

Метод судово-бухгалтерської експертизи - це сукупність методичних прийомів, які застосовуються при експертному дослідженні господарських операцій, відображених у бухгалтерському обліку.

4. Зміст і план практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Судові експертизи і експертні дослідження та їх роль у правоохоронній діяльності</i>	2
1	<i>Дослідження операцій з грошовими коштами</i>	2
2	<i>Дослідження нестач, лишків товаро-матеріальних цінностей</i>	2
3	<i>Дослідження операцій за розрахунками з бюджетом</i>	2
4	<i>Дослідження цільового використання бюджетних коштів</i>	2
5	<i>Дослідження операцій, що пов'язані з обігом цінних паперів.</i>	1
6	<i>Дослідження операцій з приватизації, корпоратизації, акціонування, розпаювання</i>	1
7	<i>Дослідження фінансово-кредитних операцій</i>	2

15	<i>Дослідження операцій на нарахуванню та виплаті заробітної плати</i>	<i>1</i>
16	<i>Експертні дослідження у цивільних справах щодо відшкодування матеріальних збитків в зв'язку з втратою працездатності та в інших випадках</i>	<i>1</i>
17	<i>Експертні дослідження у справах, що пов'язані з визначенням розміру збитків, які виникли в результаті порушень господарських зобов'язань</i>	<i>1</i>

Практичне заняття № 1

Тема: Судові експертизи і експертні дослідження, їх роль у правоохоронній діяльності

Хід заняття: Усне опитування здобувачів в контексті «семинар-розгорнута бесіда»; письмове блиц-опитування здобувачів. Визначити сутність судових експертиз та експертних досліджень, їх нормативно-правове регулювання; засвоїти види судових експертиз, їх класифікацію; знати основні завдання судових експертиз; розуміти специфіку діяльності правоохоронних органів та їх зв'язок з судовими експертизами; дослідити систему доказів у правоохоронній діяльності, механізм вилучення документів та особливості оформлення цих дій правоохоронними органами

Ситуаційні завдання

Завдання № 1

Бухгалтери целюлозно-паперового комбінату Іванченко А.А. і Мілованіч С.Р., вступивши в злочинну змову з касиром того ж підприємства Бриленко І.І., систематично протягом трьох років займалися розкраданням державних коштів шляхом незаконного нарахування фіктивних сум із заробітної плати за відпустку, компенсацію, доплату на вільні табельні номери, тобто на вигаданих осіб (облік по розрахунках з робітниками, ІТП і службовцями на даному підприємстві механізований). Скласти завдання експерту. Вказати, які методи документального і фактичного контролю найбільш доцільно застосувати в даній ситуації.

Завдання № 2

Шляхом недовкладення сировини в харчові страви та за рахунок інших порушень технологій приготування їжі на виробництві їдальнею № 67 декількох столових м Первомайська створювалися надлишки продуктів і готових виробів, які реалізовувалися через буфети і дрібнороздрібну мережу. Для приховування передач на лотки неврахованої продукції власного виробництва і сировини залишалися

накладні та заборні листи, які знищувалися після реалізації товару. З метою вилучення грошей з виручки буфетів складались безтоварні накладні на фіктивне повернення продукції з буфету на виробництво. Які методи документального і фактичного контролю можуть бути використані для виявлення неврахованих в обліку товарів у місцях реалізації для визначення безтоварності видаткових накладних.

Завдання № 3

Контрольним порівнянням потрібно встановити максимально можливий залишок, виходячи з наступного умови: залишок товарів по інвентаризації на 14 грудня 2020 р. в сумовому вираженні був 10735 грн. З 15 грудня по 20 грудня надійшло товарів на суму 22185 грн. За документами вибуття з 15 грудня по 20 грудня склало 30 050 грн.

Завдання № 4

За порушеною кримінальною справою, було з'ясовано, що на заводі "Дизель" складались підроблені документи (аварійні та дефектні акти) на уцінку металу як непридатного до подальшого використання. Потім його реалізовували приватним особам, колгоспам і радгоспам за роздрібною ціною, а грошові кошти, рівні вартості "Уцінених" металу, вносились в касу підприємства; різниця у вартості металу присвоювалась. На момент порушення кримінальної справи надлишки металу були реалізовані.

Перед експертом було поставлено таке завдання: "на підставі первинних документів про рух листової сталі перетином 0,5 мм на складі цеху №1 заводу "Дизель" за 2020 р. встановити обґрунтованість списання її в зв'язку з уцінкою. Експерт, застосувавши метод контрольного порівняння залишків матеріалу, встановив фальшивість відомостей в акті на уцінку. Чи згодні Ви з таким висновком? Якщо ні, то чому?"

Завдання № 5

У зв'язку з неодноразовими скаргами покупців на неякісність штапельного полотна, придбаного в магазині №15,

слідчим були вилучені зразки тканин в магазині і призначена товарознавча експертиза. Експерт дав висновок, що представлена тканина не підлягає реалізації населенню як товар, оскільки вона не пройшла останньої стадії обробки - закріплення фарб, відповідно до чого вона не відноситься ні до одного з артикулів, передбачених для цієї тканини.

Слідчим було вилучено в магазині п'ять нереалізованих ще шматків штапельного полотна на суму 4.300.000 грн. На вилученому матеріалі були рукописні ярлики із зазначенням артикулу 25128.

У ході розслідування отримані додаткові дані. 1. Укладення почеркознавчої експертизи: текст ярликів написаний рукою Щеткіна Е.Н. (Завідувача промтоварним магазином № 15). 2. Показання працівників магазину: завмаг Щеткін Е.Н. при великому напливі покупців, особливо коли приїжджали "човники" з України, сам ставав за прилавок і отримував від покупців гроші, а потім здавав їх в касу магазину. 3. Штапельне полотно артикулу 25128 випускає фабрика "Текстильник", розташована в цьому ж місті. 4. Бухгалтер магазину №15 представила довідку про те, що за останній час накладні на надходження штапельного полотна з фабрики "Текстильник" в бухгалтерію магазину не здавалися. З урахуванням наявної інформації скласти можливі моделі злочинних зв'язків посадових осіб магазину № 15 з постачальниками товарів, детально ілюструючи кожну модель схемою документальних зв'язків і залежностей.

Варіант А. На фабриці "Текстильник" виявилися в наявності накладні на відпуск зі складу готової продукції магазину №15 восьми шматків штапельного полотна артикулу 25128.

Варіант Б. У бухгалтерії фабрики відсутні документи на відпустку магазину зазначеного артикулу за останні півроку.

Завдання № 6

У слідчий відділ міліції міста Південне Одеської області від адміністрації харчокомбінату надійшли матеріали

про зловживання на кондитерській фабриці, яка входить у склад цього комбінату. З цих матеріалів стало відомо, що працівники кондитерської фабрики – касир Соколенко, економіст Кошунський на чолі старшого бухгалтера фабрики Труфарної випадково побачили дві накладні на вивезені з фабрики кондитерські вироби. Одна на 271 кг, друга – на 319 кг цукерок різних найменувань. Проте, як було відомо, ці накладні в бухгалтерських звітах фабрики не значилися.

Зі слів жінок, старший бухгалтер фабрики Труфарна живе не на зарплату, купує цінні речі, часто влаштовує випивки, в яких часто бере участь і директор фабрики Чудаков. На фабриці ревізор комбінату провели зняття залишків у всіх матеріально-відповідальних осіб. У результаті цього у завідуючого складом фабрики Ремізова виявлено залишки готової продукції на 173650 грн., цукру в кількості 9700 кг та інших продуктів на 200 тис. 654 грн.

1. Визначте шляхи і засоби збирання доказової інформації з метою розкриття злочину.
2. Охарактеризуйте специфіку проведення первинних слідчих дій на початковому етапі розслідування цього злочину?
3. Вкажіть найдоцільніші для даної справи оперативно-розшукові заходи.
4. Спеціалістів у якій галузі є сенс залучити у сферу цього розслідування та в яких формах?

Завдання 7

Визначити, які прийоми документального контролю необхідно застосувати для виявлення порушень у таких ситуаціях:

1. Під час перевірки розподілу загальноновиробничих витрат було визначено, що помилково до суми постійних витрат було включено 9000 грн. змінних загальноновиробничих витрат.

2. Підприємство ЖКГ "Затишок" під час калькулювання собівартості наданих послуг включило до статті "Матеріальні витрати" вартість зворотних відходів на суму 50000 грн. У поточному звітному періоді зворотні

відходи були переоцінені і реалізовані сторонній організації на суму 50500 грн. 3. Наявні випадки, коли продукція, оплачена покупцями в поточному місяці, ще незавершена виробництвом, закінчення її виробництва відбудеться в майбутньому місяці. 4. Виявлено невідповідність даних платіжної відомості на видачу заробітної плати і табелів по окремих працівниках. 5. Видача готівки з каси здійснювалася за видатковим касовим ордером, форма якого запропонована головним бухгалтером підприємства. 6. При поверненні покупцями відвантажених товарів торговельне підприємство одночасно з оприбуткуванням повернених товарів за обліковими цінами сторнувало (застосуванням методу червоного сторно) суму їх реалізації на рахунках бухгалтерського обліку на відпускну (з ПДВ) вартість повернених товарів. При визначенні суми обороту з реалізації товарів за даними товарних звітів складів і аналітичного обліку із суми обороту було виключено відпускну (продажну) вартість повернених товарів.

Ситуаційна задача № 1

Умови

Після розгляду та вивчення висновку експертизи слідчим встановлено, що експертом досліджено не всі надані об'єкти, тобто висновок є неповним. Шляхом допиту експерта слідчий не зміг усунути неповноту висновку. Тому він вирішує призначити експертизу.

Завдання

1. Визначити, яку експертизу буде призначено слідчим за даних обставин.
2. За допомогою якого процесуального документа призначається експертиза за даних обставин? Що необхідно обов'язково зазначити в цьому документі?
3. Кому може бути доручено проведення даної експертизи?

Ситуаційна задача № 2

Умови

Під час проведення первинної експертизи встановлено порушення чинних процесуальних норм, що регламентують порядок призначення та проведення експертизи. Крім того, у судді виникли сумніви у правильності висновку експерта, пов'язані з його недостатньою обґрунтованістю. У зв'язку з цим суд призначив проведення експертизи.

Завдання

1. Назвати, яку експертизу призначено судом.
2. Яким процесуальним документом оформлюється призначення такої експертизи? Що необхідно обов'язково зазначити в цьому документі?
3. Кому може бути доручено проведення цієї експертизи ?

Ситуаційна задача № 3

Умови

У ході попереднього слідства по кримінальній справі була призначена і проведена судово-бухгалтерська експертиза. Матеріали кримінальної справи, в тому числі і експертиза, після завершення слідства були передані до суду. Вивчивши матеріали кримінальної справи, суддя вирішив призначити судово-бухгалтерську експертизу.

Завдання

1. Визначити, яку саме експертизу (первинну, додаткову або повторну) призначить суддя.
2. Який процесуальний документ буде оформлений суддею для призначення експертизи за даних умов?
3. Кому можна доручити виконання цієї експертизи?

Ситуаційна задача № 4

Умови

До суду звернулось підприємство «Астра» з позовом про визнання його прав на частину будинку. Спорудження цього

будинку протягом трьох років проводилось підприємством «Будівельник», а інвестування — підприємством «Астра».

Після розгляду справи в суді за клопотанням однієї зі сторін суддею була призначена експертиза, на вирішення якої були поставлені такі питання:

1. Визначити фактичну вартість будинку.
2. На підставі наданих документів визначити, чи проводило підприємство «Астра» інвестування даного будинку і в яких розмірах.

Завдання

1. Визначити вид призначеної експертизи.

Ситуаційна задача № 5

Умови

У судовому засіданні по кримінальній справі була розглянута судово-бухгалтерська експертиза, проведена в ході попереднього слідства. Стосовно експертизи у судді виникли додаткові запитання до експерта-бухгалтера, які неможливо було вирішити під час судового засідання. Для вирішення цих питань призначено судово-бухгалтерську експертизу.

Завдання

1. Визначити, яку саме експертизу (первинну, додаткову або повторну) призначить суддя.

Практичне заняття №2

Тема: Концептуальні основи судово-бухгалтерської експертизи та її зв'язок із практикою бухгалтерського обліку

Хід заняття: розв'язання ситуаційних завдань за темою в малих творчих групах та їх презентація з використанням демонстраційних матеріалів. По ситуаційним завданням визначити: який вид експертизи призначить слідчий (суддя), яким процесуальним документом оформлюється призначення такої експертизи, кому може бути доручено проведення цієї експертизи

Ситуаційні завдання

Ситуаційна задача № 1

Умови

До державної експертної установи для проведення судово-бухгалтерської експертизи надійшли матеріали кримінальної справи № 0008623 при постанові слідчого відділу податкової міліції ДПА в м. Києві Іванова Т. Г., в якій на вирішення експертизи поставлені такі питання:

1. Чи є доцільним та економічно обґрунтованим укладення підприємством «Астра» договору № 2 від 07.10.2018 р. з комерційною фірмою «Ява»?
2. Хто з посадових осіб підприємства «Астра» та в якій мірі є відповідальним за проведення господарських операцій?
3. Чи підтверджуються документально висновки ревізорів (акт перевірки № 22/2-19 від 28.01.2019 р.) щодо донарахування підприємству «Астра» податку на прибуток в сумі 60 тис. грн за 2019 р.?

Завдання

1. Визначити, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера. Пояснити чому.
2. За питаннями, поставленими у межах компетенції експерта-бухгалтера, визначити, які об'єкти необхідно дослідити.

Ситуаційна задача № 2

Умови

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи до державної експертної установи надійшли матеріали цивільної справи № 89/001 при ухвалі судді господарського суду Миколаївської області Павлової І. Д. На вирішення експертизи поставлені такі питання:

1. Чи підтверджується документально отримання в серпні 2017 р. корпорацією «Агроком» паливно-мастильних матеріалів, оплачених за рахунок кредитних коштів?

2. Чи мали місце порушення чинного законодавства під час проведення митного оформлення експортного вантажу відповідно до контракту № 2 від 08.03.2019 р., укладеного між підприємством «Агроком» та фірмою «Девід» (Німеччина)?

Завдання

1. Визначити, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера. Пояснити чому.

2. За питаннями, поставленими в межах компетенції експерта-бухгалтера, визначити, які об'єкти необхідно дослідити.

Ситуаційна задача № 3

Умови

До державної експертної установи для проведення судово-бухгалтерської експертизи надійшли матеріали кримінальної справи № 287135 при постанові судді Печерського районного суду м. Києва Петрова П. Г. На вирішення експертизи поставлені такі питання:

1. Чи підтверджуються документально висновки ревізії (акт КРУ від 15.02.2019 р.) щодо встановлення нестачі грошових коштів у касі підприємства «Полюс» станом на 10.02.2019 р.?

2. Чи використані під час проведення ревізії всі необхідні методи та прийоми дослідження даних бухгалтерського обліку?

Завдання

1. Визначити, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера. Пояснити чому.

2. За питаннями, поставленими в межах компетенції експерта-бухгалтера, визначити, які об'єкти необхідно дослідити.

Ситуаційна задача № 4

Умови

На вирішення експерту-бухгалтеру державної установи (ухвала суду Дніпровського району м. Києва Сидорова Д. М.

по кримінальній справі № 08-327) були поставлені такі питання:

1. Чи підтверджуються документально висновки перевірки (акт ДФІ від 10.04.2021 р.) щодо встановлення нестачі грошових коштів у касі підприємства «Полюс» станом на 10.02.2021 р.?
2. На дослідження експерту були надані матеріали кримінальної справи в одному томі.
3. Експертом у визначені строки було заявлено клопотання про надання додатково матеріалів: постанови Кабінету Міністрів України та накази Міністерства фінансів України за перший квартал 2021 р.

Завдання

1. Визначити, чи можливо за наданими документами відповісти на поставлене запитання. Пояснити чому.
2. Чи правильно складено клопотання щодо об'єктів дослідження?

Ситуаційна задача № 5

Умови

Відповідно до постанови слідчого прокуратури м. Одеси експерту-економісту були поставлені такі питання:

1. Перевірити правильність застосування розцінок під час розрахунку нарядів бригади каменярів.
2. Установити, чи обґрунтовано складений кошторис на будівництво школи.
3. Визначити компетентність ревізорів, які склали акт ревізії № 382 від 05.05.2021р. про встановлення лишків станом на 01.05.2021 р. на підприємстві «Ротор».

Завдання

1. Визначити, які з питань належать до компетенції експертів інших спеціальностей.
2. Визначити питання, що виходять за межі компетенції експерта-бухгалтера, але можуть бути переформульовані у відповідності з п. 33 Інструкції про призначення та проведення

судових експертиз (наказ Мін'юсту України від 08.10.2019 р. № 53/5). Переформулюйте ці питання.

Практичне заняття № 3

Тема: Основні стадії судово-бухгалтерської експертизи та документування порядку її призначення

Хід заняття: по ситуаційним завданням визначити: перелік документів, необхідних для відповіді на поставлене запитання, скласти у разі необхідності клопотання про додаткове надання матеріалів за встановленою формою, з урахуванням того, що на заявлене клопотання не були надані необхідні документи, скласти повідомлення про неможливість надати висновок

Ситуаційна задача № 1

Умови

Згідно з актом перевірки № 25 від 10.01.2021р., складеним перевіряючим ДПС у Дарницькому районі м. Києва, підприємству «Альфа» донараховано прибуткового податку з громадян у сумі 3000 грн за 2020 р., внесків до Пенсійного фонду України — у розмірі 4000 грн за цей же період.

На вирішення судово-бухгалтерської експертизи поставлені такі питання:

1. Чи підтверджуються документально висновки акта перевірки № 25 від 10.01.2021 р. щодо донарахувань за 2020 р. прибуткового податку в сумі 3000 грн. та внесків до Пенсійного фонду України — 4000 грн?

На дослідження надані матеріали: відомості нарахування заробітної плати по підприємству «Альфа» за 2020—21 рр.

Завдання

1. Визначити, чи можливо за наданими на дослідження документами відповісти на поставлене слідчим запитання.
2. У разі необхідності скласти перелік документів, необхідних для вирішення поставленого питання, та оформити клопотання про надання додаткових документів.

Ситуаційна задача № 2

Умови

Засновники ТОВ «Омега» звернулись до суду з позовом про виплату їм вартості частини майна підприємства станом на 01.10.2019 р.

Ухвалою суду була призначена судово-бухгалтерська експертиза, на вирішення якої було поставлене таке запитання:

1. В якій сумі документально підтверджується заборгованість ТОВ «Омега» перед засновниками станом на 01.10.2019 р?

На експертизу надійшла лише ухвала суду.

Завдання

1. Визначити, які документи необхідні для вирішення поставленого запитання.

2. Оформити процесуальний документ, який складає судовий експерт для надання необхідних йому матеріалів.

Ситуаційна задача № 3

Умови

До науково-дослідного інституту судових експертиз надійшли матеріали кримінальної справи № 281096 та документи підприємства «Орбіта» при постанові слідчого прокуратури м. Первомайська Іванова В.І. про призначення судово-бухгалтерської експертизи. На вирішення експертизи поставлено запитання:

1. У якому розмірі підтверджується нестача грошових коштів у касі підприємства «Орбіта» станом на 10.10.2019 р., виявлена аудитором ДФІ м. Первомайська (акт ревізії № 3 від 10.10.2019 р.)?

На дослідження надані такі документи підприємства «Орбіта» за досліджуваний період.:

статутно-реєстраційні документи «Орбіта»;

- договори про індивідуальну матеріальну відповідальність касирів;

- заявка-розрахунок на встановлення ліміту в касі підприємства;
- прибуткові та видаткові касові ордери;
- касові книги та накопичувальні відомості до них;
- банківські документи за розрахунковим рахунком та накопичувальні відомості;
- авансові звіти;
- бухгалтерський рахунок «Розрахунки з підзвітними особами»;
- відомості з нарахування та виплати заробітної плати;
- журнали ЕККА;
- податкова звітність;
- акт ревізії КРУ м. Вінниця № 3 від 10.10.2019 р.;
- інші матеріали справи: протоколи допитів, пояснення.

Завдання

1. Проаналізувати надані на дослідження матеріали і визначити, чи всі необхідні документи надані експерту для проведення дослідження та відповіді на поставлене запитання.
2. Оформити в разі необхідності клопотання.

Ситуаційна задача № 4

Умови

До НДІ судових експертиз 17.11.2020 р. надійшли матеріали кримінальної справи № 2-96 при постанові судді Славутичського міського суду Київської області Давиденко Н. О. про призначення судово-бухгалтерської експертизи з питань визначення залишкової балансової вартості автомобіля ВАЗ 21213 «Нива», що був на балансі державної установи станом на 02.02.2019 р.

На експертизу надані такі матеріали:

- акт приймання-передачі основних засобів від 17.10.2016 р.;
- інвентарна картка групового обліку основних засобів автомобілів ВАЗ 21213;
- довідка № 57/08-1674 від 02.02.2016 р.;

- довідка № 57/32-1726 від 17.09.2016 р.;
- бухгалтерські рахунки «Основні засоби», «Знос основних засобів» за 2016—2019 рр.

Завдання

1. Проаналізувати надані на дослідження матеріали і визначити, чи всі необхідні документи надані експерту для проведення дослідження та відповіді на поставлене запитання.
2. Оформити в разі необхідності клопотання.

Ситуаційна задача № 5

Умови

20.05.2020 р. з Таращанського райсуду Київської області до експертної установи при ухвалі суду надійшли матеріали кримінальної справи № 28-381 у відношенні посадових осіб ТОВ «Акцепт».

На вирішення експертам-бухгалтерам були поставлені такі запитання:

1. З якої причини відбулося псування товарів у комірника ТОВ «Акцепт»?
2. Чи були створені нормальні умови для зберігання продуктів на складі цього товариства?

На дослідження були надані матеріали кримінальної справи в трьох томах, у яких містились протоколи допитів, акт інвентаризації товарів на складі ТОВ «Акцепт» станом на 01.10.2019 р., пояснення матеріально відповідальних осіб складу товариства, бухгалтерські документи, що відображували рух ТМЦ за 2018 р. та I квартал 2019 р.

Завдання

1. Проаналізувати надані на дослідження матеріали і визначити, чи всі необхідні документи надані експерту для проведення дослідження та відповіді на поставлене запитання.
2. Оформити в разі необхідності клопотання.

Вправа 1

Документальною перевіркою фінансово-господарської діяльності торгової організації була встановлена нестача

готівки. В акті перевірки зазначено, що вилучення коштів з каси приховувалося в обліку шляхом неоприбуткування частини виторгу від реалізації товарів, а також повторним списанням по касі коштів за тими самими виправдовуючими документами, що не були погашені. Притягнуті до кримінальної відповідальності особи не погоджувалися з висновками ревізора, не визнавали своєї провини, тому була призначена судово-бухгалтерська експертиза, при проведенні якої слідчий порушив такі питання: визначення наявності (відсутності), нестачі коштів у касі.

1. До яких наслідків призведе неоприбуткування частини виторгу 1237 грн. від реалізації товарів за досліджуваний період.

2. Чи існують порушення, якщо у випадку, що досліджується, для “виправлення” помилкових облікових записів був зроблений необґрунтований сторнуючий запис за рахунком “Реалізація”.

На експертизу надані матеріали: звіти касира та касова книга; журнал-ордер № 1 зарахунком “Каса”; протоколи допитів, пояснення тощо.

Необхідно: 1. Визначити, чи всі необхідні документи надані експерту для проведення дослідження та відповідей на поставлені запитання. 2. Яким чином експерт може отримати додаткові та нові матеріали, необхідні для надання висновку? 3. Оформити в разі необхідності клопотання.

Вправа 2

На початку червня поточного року на АТ “Дизель” плановим відділом було встановлено ліміт на відпуск у виробництво 7 комплектів запасних частин до обладнання, що було зазначено у лімітно-забірній картці. У кінці місяця на склад надійшла накладна-вимога, згідно з якою на склад були повернуті залишки невикористаних матеріалів: 3 комплекти вартістю 750 грн. 30 червня завідуючий складом захворів і пішов на лікарняний, а його обов’язки були передані комірнику І. О. Абрамову.

У результаті ревізії виявлено, що повернуті з виробництва комплекти не значаться в документах бухгалтерії та не відображені в документах планового відділу, крім того, при інвентаризації на складі їх не виявлено. Визначити, хто має нести відповідальність у даному випадку. Визначити перелік робіт, які повинен здійснити експерт-бухгалтер, та запропонувати приблизні строки для дослідження зазначеної ситуації.

Вправа 3

На вирішення судово-бухгалтерської експертизи, призначеної за постановою слідчого від 15.02.2020 № 126 за кримінальною справою № 418, винесено питання про підтвердження висновків проведеної органами Державної податкової служби щодо розміру включення до суми податкового кредиту сум за операціями придбання. За даними на момент перевірки були наявні тільки копії податкових накладних, а також відомо, що порушено строки надання звіту підзвітними особами та строки здавання підзвітних сум до каси.

Необхідно: назвати предмет та об'єкт судово-бухгалтерської експертизи за наведеною справою; методичні прийоми документального контролю та порядок їх застосування; нормативні документи, які повинен використати експерт-бухгалтер.

Вправа 4

На підставі заяви, яка надійшла до райвідділу МВС України в м. Первомайськ від акціонерів АТ “Голта Автотранс”, про те, що на підприємстві порушено норми використання будівельних матеріалів та є підстави вважати, що будівельні матеріали підприємства використовуються в окремих випадках не за призначенням, зокрема для будівництва власного будинку, відповідно надані всі необхідні матеріали та порушено кримінальну справу. За матеріалами кримінальної справи для встановлення її фактичних обставин, які потребують спеціальних знань, слідчим призначено

судово-бухгалтерську експертизу. На її вирішення винесено питання: чи АТ “Голта Автотранс” використано будматеріали за нормами і за призначенням, вказаним у видаткових документах?

Необхідно: назвати предмет та об’єкт судово-бухгалтерської експертизи за наведеною справою; методичні прийоми документального контролю та порядок їх застосування; нормативні документи, які повинен використати експерт-бухгалтер.

Вправа 5

26.06.2020 між фірмою “Діана” (Німеччина) і ДП “Узбережжя” було підписано контракт на постачання стоматологічної продукції. ДП “Узбережжя” провело попередню оплату стоматологічної продукції у розмірі загальної суми контракту. Фірма “Діана” (Німеччина) відправила замовлену продукцію через німецьку експедиторську фірму “Експедитор-інформ”, яка направила товар через перевізника АТ “Інтранспорт”. Але отримання вантажу у відповідний час ДП “Узбережжя” не відбулося, причиною цього є порушення митних правил. Узв’язку з цим вантаж був відправлений на склад Київської регіональної митниці, тому митні органи вимагають плату за зберігання вантажу на митниці у розмірі 1 007 706,26 грн. З цією метою 17.03.2020 ДП “Узбережжя” звернулося до господарського суду м. Києва з позовом до регіональної митниці про визнання незаконною вимоги Київської регіональної митниці про сплату збору за зберігання з 17.07.2018 до 13.01.2020 на склад і митниці стоматологічного обладнання і матеріалів, що надійшли на адресу ДП “Узбережжя” від фірми “Діана” (Німеччина) за контрактом від 26.06.2018. Тому був задіяний експерт, який повинен визначити, чия саме вина у порушенні митних правил: позивача – ДП “Узбережжя” чи ні і чи повинен платити збір позивач?

Необхідно визначити, які документи повинні бути надані експерту для проведення дослідження, та дати відповіді на поставлені питання.

Практичне заняття № 4

ТЕМА: Загальна характеристика стадій експертного дослідження. Порядок проведення судової експертизи.

Хід заняття: Усне опитування студентів в контексті «семінар-дискусія»; письмове блиц-опитування здобувачів. З'ясувати: сутність судово-бухгалтерської експертизи, її зміст та завдання; предмет і об'єкти судово-бухгалтерської експертизи; метод та методичні прийоми і способи експертних досліджень. Визначити зв'язок судово-бухгалтерської експертизи з практикою бухгалтерського обліку. Дослідити історичні аспекти розвитку судово-бухгалтерської експертизи. Надати порівняльну характеристику судово-бухгалтерської експертизи, ревізії та аудиту

Ситуаційні завдання

Ситуаційна задача № 1

Умови

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи до державної експертної установи надійшла ухвала судді господарського суду Житомирської області Крамаренка І. Д.

На вирішення експертизи поставлені такі запитання:

1. Чи підтверджується документально отримання в червні 2019 р. корпорацією «Автомаш» товарно-матеріальних цінностей за накладними № 10 від 10.04.2019 р. та № 12 від 12.04.2019 р.?
2. Чи у відповідності з чинним законодавством складені накладні № 10 від 10.04.2019 р. та № 12 від 12.04.2019 р.?

Для проведення дослідження експерту надані:

- головна книга корпорації «Автомаш» за 2019 р.;

- касова книга корпорації «Автомаш» за 2019 р.

Експертом протягом п'яти днів з дня одержання завдання на проведення експертизи було заявлене клопотання про надання необхідних матеріалів.

Завдання

1. Визначити перелік необхідних додаткових документів у разі, якщо корпорацією «Автомаш» одержано ТМЦ за

1 варіант	З 1 по 15 у списку групи	за договорами купівлі-продажу
2 варіант	З 16 по 30 у списку групи	за договорами комісії

вказаними накладними за варіантами:

2. Навести перелік нормативних актів, якими встановлено порядок складання первинних документів та якими регулюється порядок відображення їх в бухгалтерському обліку.

3. З урахуванням того, що на заявлене клопотання судом не були надані необхідні документи, скласти повідомлення про неможливість надати висновок.

Ситуаційна задача № 2

Умови

За договором № 8 від 22.01.2020 р. значиться переданою на переробку сировина від підприємства «Зоря» підприємству «Мрія». Під час перевірки переробника—підприємства «Мрія» ревізорами КРУ м. Києва (акт від 07.06.2020 р.) встановлено, що на частину сировини власником—підприємством «Зоря» протягом року не було надано замовлення на переробку, в якому визначався б кінцевий необхідний продукт, і не надходило вимоги про повернення цієї сировини. Неперероблена сировина підприємством «Мрія» обліковувалась на позабалансовому рахунку, що підтверджується даними інвентаризаційних описів. Вартість цієї давальницької сировини ревізорами була врахована як

безоплатно отримана в збільшення прибутку підприємства «Мрія» за 2020 р.

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи до державної експертної установи надійшли матеріали господарської справи (в тому числі і вищезазначений акт від 07.06.2020 р.) при ухвалі судді господарського суду м. Києва Коршуненка І. Д.

На вирішення експертизи поставлені такі запитання:

1. Чи відповідає чинному законодавству ведення обліку підприємством «Мрія» давальницької сировини, одержаної за договором № 8 від 22.01.2020 р.?
2. Чи підтверджуються документально висновки акта від 07.06.2020 р. стосовно збільшення прибутку підприємства «Мрія» за 2020 р. на вартість безоплатно отриманої сировини за договором № 8 від 22.01.2019 р.?

Для проведення дослідження експерту надані:

- головна книга підприємства «Мрія» за 2020 р.;
- касова книга підприємства «Мрія» за 2020 р.

Експертом протягом п'яти днів з дня одержання завдання на проведення експертизи було заявлене клопотання про додаткове надання необхідних матеріалів.

Завдання

1. Визначити перелік необхідних додаткових документів.
2. Навести перелік нормативних актів, якими встановлено порядок ведення бухгалтерському обліку по давальницькій сировині, що надійшла на переробку.
3. З урахуванням того, що на заявлене клопотання судом не були надані необхідні документи, скласти повідомлення про неможливість надати висновок.

Ситуаційна задача № 3

Умови

До НДІ судових експертиз при ухвалі судді Жовтневого районного суду м. Києва Товстуненко М. Д. надійшли матеріали цивільної справи № 3-481 за скаргою Тарасенка І. Т.

(директора торгової фірми «Сплав») на неправомірні дії нотаріуса: зацікавлена сторона: АКБ «Товтри».

На розв'язання експертизи поставлене таке запитання:

1. Чи відповідає кредитному договору № 30-08-20 від 30.08.2020 р. сума заборгованості Тарасенка І. Т. у розмірі 5281718,37 грн перед АКБ «Товтри» станом на 03.03.2020 р.?

Для проведення експертизи надані матеріали цивільної справи:

кредитний договір № 30-08-18 від 30.08.2020 р.;

додаткова угода № 31 від 17.11.2020 р. до кредитного договору № 30-08-20 від 30.08.2020 р.;

- розрахунок заборгованості торгової фірми «Сплав» перед АКБ «Товтри» за кредитним договором № 30-08-20 від 30.08.2020 р. станом на 03.03.2021 р.;

- довідка АКБ «Товтри» про виконання умов позичальником кредитного договору № 30-08-20 від 30.08.2020 р.

Завдання

1. Проаналізувати, чи всі необхідні документи надані для проведення дослідження з поставленого запитання.

2. Визначити, який процесуальний документ необхідно скласти за даних умов.

Ситуаційна задача № 4

Умови

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи до державної експертної установи надійшла постанова прокурора Чернігівської області Демиденка П. І.

На вирішення експертизи поставлені такі запитання:

1. Чи підтверджується документально отримання в серпні 2020 р. підприємством «Авізо» основних засобів за договором купівлі-продажу № 42 від 01.08.2020 р. за накладними № 20 від 12.08.2020 р. та № 22 від 24.08.2020 р.?

2. Чи відповідно до чинного законодавства складені накладні № 20 від 12.08.2020 р. та № 22 від 24.08.2020 р.?

Для проведення дослідження експерту надані:

- головна книга корпорації «Авізо» за 2020 р.;
- касова книга корпорації «Авізо» за 2020 р.

Експертом протягом п'яти днів з дня одержання завдання на проведення експертизи було заявлене клопотання про надання необхідних матеріалів.

Завдання

1. Визначити перелік документів, необхідних для відповіді на поставлені запитання.
2. Визначити, який процесуальний документ необхідно скласти за умови, що клопотання задоволено частково: надані накладні № 20 від 12.08.2020 р. та № 22 від 24.08.2020 р.

Ситуаційна задача № 5

Тема:

Умови

До експертної установи надійшов лист від слідчого прокуратури Переяслав-Хмельницького району Київської області з проханням провести судово-бухгалтерську експертизу з такого питання:

1. Чи підтверджуються документально висновки КРУ, викладені в акті ревізії № 652 від 10.03.2020 р., щодо нецільового використання бюджетних коштів товариством з обмеженою відповідальністю «Правда» в 2019 р.?

На дослідження надані такі документи:

- головна книга за 2019 р.;
- касова книга за 2020 р.

Завдання

Проаналізуйте, чи всі необхідні документи надані для відповіді на поставлені запитання. У разі необхідності складіть клопотання за встановленою формою.

Складіть необхідний процесуальний документ у разі, якщо клопотання не задоволено.

Практичне заняття № 5

Тема: Методика експертного дослідження касових і банківських операцій

Хід заняття: Усне опитування здобувачів в контексті дискусії з елементами аналізу; письмове блиц-опитування студентів. *Вивчити:* експертне дослідження операцій з коштами та за розрахунками. *З'ясувати:* механізм розкрадання грошових коштів шляхом їх часткового або повного не оприбуткування в касі підприємства; особливості встановлення фактів та експертне дослідження розкрадання грошових коштів, призначених для виплати заробітної плати. *Визначити:* джерела та особливості дослідження операцій на рахунках у банку, встановлення зловживань при дослідженні банківських операцій; механізми легалізації та використання грошових коштів, одержаних злочинним шляхом

СИТУАЦІЙНІ ЗАДАЧІ

Ситуаційна задача № 1

Умови

До експертної установи 6 жовтня поточного року надійшли матеріали кримінальної справи № 27/20 та документи підприємства «Калейдоскоп» при постанові слідчого прокуратури Осики Л.М. про призначення судово-економічної експертизи.

На вирішення експертизи поставлені такі питання :

1. Чи підтверджується документально нестача грошових коштів у касі підприємства «Калейдоскоп» станом на 10.11.2020 р.? Якщо так, то в якому розмірі.
2. Визначити період виникнення нестачі на підприємстві «Калейдоскоп».
3. Визначити коло осіб, винних у виникненні цієї нестачі.

Для проведення експертизи надані такі документи підприємства «Калейдоскоп»:

- статутно-реєстраційні документи;

- договори про індивідуальну матеріальну відповідальність;
- заявка-розрахунок на встановлення ліміту каси на 2000 р.;
- прибуткові та видаткові касові ордери, накопичувальні відомості до них за I кв., II кв., III кв. 2020 р.;
- касова книга за 2020 р.;
- банківські документи за IV кв. 2020 р.;
- авансові звіти за 2019 р.;
- відомості з нарахування та виплати заробітної плати працівникам за 2020 рік;
- інші матеріали справи: протоколи допитів, пояснення.

Експертом 10 жовтня поточного року заявлено клопотання про надання додаткових матеріалів підприємства «Калейдоскоп».

Завдання

1. Визначити перелік необхідних додаткових документів у разі, якщо підприємство «Калейдоскоп» вело підприємницьку діяльність:
за варіантами:

1 варіант	З 1 по 10 у списку групи	Роздрібну торгівлю із застосуванням ЕККА
2 варіант	З 11 по 20 у списку групи	Оптову торгівлю
3 варіант	З 21 по 30 у списку групи	Виробничу діяльність

2. На заявлене клопотання слідчим надані документи по варіантах, наведених нижче. Проаналізувавши надані документи зробити висновок про те, чи можливо за наданими на дослідження документами відповісти на поставлені запитання.

1 варіант	3 1 по 5 у списку групи	Повністю
2 варіант	3 6 по 10 у списку групи	Частково надані документи: — журнали електронних контрольно-касових апаратів за 2020 рік; — чекова книжка; — журнали-ордери та оборотні відомості за балансовими рахунками, — головну книгу за 2020 р.
3 варіант	3 11 по 15 у списку групи	Частково надані документи: — журнали-ордери та оборотні відомості по балансових рахунках, — головну книгу за 2020 р., — банківські документи за I кв., II кв., III кв. 2020 р., — прибуткові та видаткові касові ордери, — накопичувальні відомості до них за IV кв. 2020 р.
4 варіант	3 16 по 20 у списку групи	Частково надані документи: — банківські документи за I кв., II кв., III кв. 2020 р., — інвентаризація станом на 01.01.2020 р., — інвентаризація станом на 10.11.2020 р., — прибуткові та видаткові касові ордери, — накопичувальні відомості до них за IV кв. 2020 р.
5 варіант	3 21 по 25 у списку групи	Частково надані документи: — журнали ЕККА за 2020 рік; — чекова книжка; — банківські документи за I кв., II кв.,

		III кв. 2020 р., — інвентаризація станом на 01.01.2020 р., — прибуткові та видаткові касові ордери, — накопичувальні відомості до них за IV кв. 2020 р.
6 варіант	З 26 по 30 у списку групи	Не задоволено

3. Визначити, за допомогою яких методів необхідно провести дослідження. Роз'яснити, яким чином застосовуються ці методи.

4. Навести перелік нормативних актів, яким регулюється проведення касових операцій і відображення їх у бухгалтерському обліку.

Ситуаційна задача № 2

Умови

До господарського суду м. Вінниця 07.10.2020 р. надійшла позовна заява від підприємства «Мрія» стосовно несплати товариством «Книга» грошових зобов'язань за договором купівлі-продажу № 323 від 07.09.2020 р. в сумі 4000 грн. Як зазначено в заяві, товари за вказаним договором підприємством «Мрія» були поставлені товариству «Книга» за накладною № 15 від 10.10.2020 р. на суму 40000 грн. Відповідно до договору покупець має перерахувати кошти за одержаний товар протягом двох місяців станом на 1 грудня 2020 р., 1 березня 2021 р., а також на 1 червня 2021 р. Є акти звіряння взаємних розрахунків, у яких підтверджується існування заборгованості в розмірі 4000 грн. Акти підписані однією стороною — підприємством «Мрія».

По цій справі судом була призначена судово-бухгалтерська експертиза в експертній державній установі для вирішення питання:

1. Чи підтверджується документально заборгованість товариства «Книга» перед підприємством «Мрія» за договором купівлі-продажу № 23 від 07.09.2020 р. станом на 01.10.2021 р. у сумі 4000 грн?

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи суд зобов'язав сторони надати всі необхідні документи.

Завдання

1. Скласти перелік документів, необхідних для проведення дослідження з поставленого питання.

2. Скласти за встановленою формою клопотання.

3. Залежно від варіанта клопотання було задоволено, частково задоволено або не задоволено.

1 варіант	3 1 по 10 у списку групи	Задоволено повністю
2 варіант	3 11 по 20 у списку групи	Частково задоволено (не надані облікові реєстри)
3 варіант	3 21 по 30 у списку групи	Частково задоволено (не надані первинні документи)

4. Проаналізувати чи достатньо наданих на дослідження документів для проведення дослідження з поставленого питання. Вирішити, який з процесуальних документів у даному випадку повинен скласти експерт: висновок судово-бухгалтерської експертизи чи повідомлення про неможливість надати висновок.

5. Відповісти на наступні запитання:

на підставі яких документів у бухгалтерському обліку відображуються господарські операції?

- які вимоги пред'являються до цих документів?
- якими нормативними актами регулюються ці положення в 2018 р.?
- яким чином у бухгалтерському обліку товариства «Книга» і підприємства «Мрія» повинна була бути відображена описана операція за договором купівлі-продажу № 23?

Ситуаційна задача № 3

Умови

Згідно з актом ревізії № 123 від 10.02.2021 р. ревізором встановлено списання в СМУ-4 з підзвітних осіб 200 грн без підтвердження видатковими документами в III кварталі 2020 р. Перед експертом-бухгалтером слідчими були поставлені такі запитання:

1. Чи підтверджуються висновки ревізора про безпідставне списання з Радіонова Д. Р., Смирнова К. Л. (перелічених у постанові) підзвітних сум на 200 грн у III кв. 2018 р.?

2. Чи правильно списані підзвітні суми з Радіонова Д. Р., Смирнова К. Л. за видатками, проведеними на закупівлю товарів по товарних чеках?

Згідно з наданими на дослідження бухгалтерськими рахунками «Розрахунки з підзвітними особами», «Товари», «Каса» з накопичувальними відомостями до них за III квартал 2020 р.

у грн

П. І. Б.	Розмір заборгованості станом на 01.07.20р.	Зменшено заборгованість за III кв. 2020(рах. «Розр. з підзв. особами»)	Оприбутковано ТМЦ, рах. «Товари»	Товарні чеки за III кв. 2020р., на підставі яких прибутковано ТМЦ		Дані рах. «Каса» про повернення підзв. сум
				Номер та дата	Вартість товарів	
Радіонов Д. Р.	300,00	200,00	150,00	№5/05.20	150,00	0,00
Смирнов К. Л.	500,00	400,00	300,00	№9/03.20	300,00	50,00

Завдання

1. Провести дослідження та відповісти на поставлені запитання.

Ситуаційна задача № 4

Умови

У ході проведення ревізії на підприємстві «Соняшник» перевіряючими було встановлено, що деяким особам цього підприємства повторно виплачувалась заробітна плата за липень 2018 р.

Згідно з постановою перед експертом-бухгалтером слідчий поставив такі запитання:

1. Чи підтверджуються висновки ревізора про повторну виплату заробітної плати за липень 2020 р. Самойлову Г. К. та Климову С. А. підприємства «Соняшник» в сумі 810,00 грн?

На дослідження надані наступні бухгалтерські документи підприємства «Соняшник» за липень та серпень 2018 р.:

відомості про нарахування заробітної плати за липень та серпень 2020 р.;

касова книга за 2020 р.;

касові звіти з прибутковими та видатковими документами за липень та серпень 2020 р.

Згідно з наданими на дослідження бухгалтерськими документами за липень та серпень 2020 р.:

П. І. Б.	Розмір заробітної плати, що належить до виплати за липень 2020 р.	Дані платіжних відомостей про виплату авансу за липень 2020 р.	Дані платіжних відомостей про виплату заробітної плати за липень 2020 р.	Дані видаткових ордерів за серпень 2020р. з призначенням платежу видача заробітної плати за липень 2020 р.
Самойлов С. А.	430,00	200,00	230,00	230,00
Климов Г. К.	380,00	190,00	190,00	190,00

Завдання

1. Провести дослідження та відповісти на поставлені запитання.

Ситуаційна задача № 5

Умови

По кримінальній справі по обвинуваченню робітників складу кондитерського комбінату у присвоєнні матеріальних цінностей була проведена комплексна ревізія комбінату за період з 01.01.2019 р. по 01.10.2020р., за результатами якої бухгалтером-ревізором та інженером-технологом був виявлений лишок цукрового піску на складі комбінату в кількості 800 кг на суму 1600 грн.

По справі була призначена судово-бухгалтерська експертиза. На розгляд експерта-бухгалтера було поставлене запитання:

1. В якій кількості документально підтверджується лишок цукру, виявлений на складі кондитерського комбінату станом на 01.10.2020 р.?

	Дані матеріальних звітів за період з 01.01.2019 р. по 01.10.2020р		Дані первинних документів за період з 01.01.2019 р. по 01.10.2020р.		Дані бухгалтерського обліку за період з 01.01.2019р. по 01.10.2020р.		Дані інвентаризації станом на 01.10.2013 р.
	Надходження з урахув. залишку на початок	Передачу у виробництво	Надходження з урахув. залишку на початок	Передачу у виробництво	Надходження з урахув. залишку на початок	Передачу у виробництво	
Цукор, т	256,0	250,0	256,8	250,0	256,0	250,0	6,8

Завдання

1. Провести дослідження та відповісти на поставлені запитання.

Ситуаційна задача № 6

Умови

На дослідження судовому експерту-бухгалтеру поставлене таке запитання:

1. Чи підтверджується документально нестача товарно-матеріальних цінностей на підприємстві «Тодес» станом на 01.11.2020р.?

На дослідження експерту надані всі необхідні документи.

У ході дослідження експертом встановлено, що інвентаризація ТМЦ проводилась на даному підприємстві станом на 01.01.2020 р., а також на 01.11.2020 р. На підставі наданих на дослідження первинних документів експертом розрахований обліковий залишок ТМЦ станом на 01.11.2020 р. Після зіставлення облікового залишку з даними фактичного залишку експертом виявлені лишки ТМЦ станом на 01.11.2020 р.

Завдання

Сформулюйте висновок, який впливає з проведеного дослідження.

Ситуаційна задача № 7

Умови

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи 03.03.2021 р. до державної експертної установи надійшла постанова прокурора Миколаївської області Глізь П. І.

На вирішення експертизи поставлені такі запитання:

1. Чи підтверджується документально придбання в грудні 2020 р. підприємством «Кентавр» комп'ютера за договором купівлі-продажу № 42 від 01.08.2020 р. за накладною № 20 від 12.08.2020 р. на загальну суму 2200 грн?
2. Чи відповідно до чинного законодавства складена накладна № 20 від 12.08.2020 р.?

Для проведення дослідження експерту надані:

- головна книга корпорації «Кентавр» за 2020р;
- касова книга корпорації «Кентавр» за 2020р.

Експертом 05.03.2021 р. було заявлене клопотання про надання необхідних матеріалів.

Завдання

1. Визначити перелік документів, необхідних для відповіді на поставлені запитання, та оформити клопотання.
2. Скласти висновок за умови, що клопотання задоволено повністю. За наданими документами ці основні засоби відображені в бухгалтерському обліку підприємства «Кентавр» відповідно до вимог чинного законодавства, а

первинні документи складені відповідно до вимог Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого Міністерством фінансів України від 04.05.1995 р. № 88. У викладенні дослідження зробити посилання на діючий план рахунків та інструкції до нього, а також стандарти.

Ситуаційна задача № 8

Умови

До НДІ судових експертиз при ухвалі судді Броварського районного суду Київської області Проценка Т.Д. надійшли матеріали цивільної справи № 3-782.

На вирішення експертизи поставлені такі питання:

1. Визначити загальний розмір заборгованості торгової фірми «Сплав» перед банком «Карпати» за несвоєчасно сплаченими основною сумою кредиту та процентами станом на 03.03.2019 р. відповідно до умов кредитного договору № 30-08-98 від 30.05.2018 р.

2. Яку суму боргу (за основною сумою кредиту та процентами) відповідно до вимог Договору від № 30-08-18 від 30.05.2018 р необхідно було сплатити торговою фірмою «Сплав» банку «Карпати» станом на 03.03.2018 р.?

Для проведення експертизи надані матеріали цивільної справи:

- кредитний договір № 30-08-18 від 30.05.2018 р.;
- додаткова угода № 31 від 17.11.2018 р. до кредитного договору № 30-08-18 від 30.05.2018р.;
- розрахунок заборгованості торгової фірми «Сплав» перед АКБ «Карпати» за кредитним договором № 30-08-18 від 30.05.2018р. станом на 03.03.2018р.;
- довідка АКБ «Карпати» про виконання умов позичальником кредитного договору № 30-08-18 від 30.05.2018 р.

Завдання

1. Скласти висновок з урахуванням складених експертом додатків № 1, № 2, № 3.

Додаток № 1 до задачі 8 теми 5

Розрахунок заборгованості торгової фірми «Слав» перед АКБ «Карпати» відповідно до умов кредитного договору № 30-08-18 від 30.05.2018р. станом на 03.03.2019р.

1. Прострочена заборгованість за кредитом: 345000,00 грн.
2. Несплачені проценти за користування кредитом: 33743,84 грн.
3. Пеня за несвоєчасне погашення кредиту у відповідності з умовами пункту 4.2 кредитного договору № 30-08-18 становить 341550,00 грн, в тому числі:
 $345000,00 \text{ грн} \times 10 \text{ днів (з 06.01.2019р. по 15.01.2019р.)} \times 0,5 \% \text{ за добу} = 17250,00 \text{ грн};$
 $345000,00 \text{ грн} \times 47 \text{ днів (з 16.01.2019 р. по 03.03.2019 р.)} \times 2,0 \% \text{ за добу} = 324300,00 \text{ грн}.$
4. Пеня за несвоєчасне погашення процентів по кредиту у відповідності з умовами пункту 4.2 кредитного договору № 30-08-97 становить 57536,54 грн,
— за жовтень 2018 р. несплачені проценти в сумі 9924,66 грн, пеня — 24116,92 грн, у тому числі:
 $9924,66 \text{ грн} \times 10 \text{ днів (з 26.10.18 р. по 04.11.18 р.)} \times 0,5 \% \text{ за добу} = 496,23 \text{ грн};$
 $9924,66 \text{ грн} \times 119 \text{ днів (з 05.11.18 р. по 03.03.19р.)} \times 2,0 \% \text{ за добу} = 23620,69 \text{ грн};$
— за листопад 2018р. несплачені проценти в сумі 12240,41 грн, пеня — 20931,10 грн, у тому числі:
 $12240,41 \text{ грн} \times 10 \text{ днів (з 01.12.2018 р. по 10.12.2018 р.)} \times 0,5 \% \text{ за добу} = 612,02 \text{ грн};$
 $12240,41 \text{ грн} \times 83 \text{ дні (з 11.12.18 р. по 03.03.19р.)} \times 2,0 \% \text{ за добу} = 20319,08 \text{ грн};$
— за грудень 2018 р. несплачені проценти в сумі 10255,48 грн, пеня — 11178,47 грн, у тому числі:
 $10255,48 \text{ грн} \times 10 \text{ днів (з 01.01.19 р. по 10.01.19 р.)} \times 0,5 \% = 512,77 \text{ грн},$

$10255,48 \text{ грн} \times 52 \text{ дні (з 11.01.19 р. по 03.03.19 р.)} \times 2,0 \% = 10665,70 \text{ грн};$
 — за січень 2019р. несплачені проценти в сумі 1323,29 грн, пеня — 1310,05 грн, у тому числі:
 $1323,29 \text{ грн} \times 10 \text{ днів (з 06.01.19 р. по 15.01.19 р.)} \times 0,5 \% = 66,16 \text{ грн},$
 $1323,29 \text{ грн} \times 47 \text{ днів (з 16.01.19 р. по 03.03.19 р.)} \times 2,0 \% = 1243,89 \text{ грн}.$

Разом: відповідно до умов кредитного договору № 30-08-18 від 30.05.2018 р. загальна сума заборгованості ТФ «Сплав» перед АКБ «Карпати» станом на 03.03.2019р. становить 777830,38 грн.

Додаток № 2 до задачі 8 теми 5

Розрахунок пені за несвоєчасно погашеним кредитом торгової фірми «Сплав» акціонерному комерційному банку «Карпати» за кредитним договором № 30-08-18 від 30.05.1918 р. станом на 03.03.1919 р.

Період	Сума непогашеного кредиту, грн	Кількість прострочених днів	Облікова ставка НБУ, %	Розмір пені за кожний день прострочки з розрахунку подвійної облікової ставки НБУ, %	Сума пені, грн
з 06.01.2019р. по 05.02.2019р.	345000,00	31	25	0,14	14854,17
з 06.02.2019р. по 03.03.2019р.	345000,00	26	44	0,24	21926,67
РАЗОМ					36780,84

Додаток № 3 до задачі 8 теми 5

Розрахунок пені за несвоєчасно погашеними процентами по кредиту торгової фірми «Сплав» акціонерному комерційному банку «Карпати» за кредитним договором № 30-08-18 від 30.05.1918 р. станом на 03.03.1918р.

Період	Сума непогашеного кредиту, грн	Кількість прострочених днів	Облікова ставка НБУ, %	Розмер пені за кожний день прострочки з розрахунку подвійної облікової ставки НБУ, %	Сума пені, грн
3 26.10.18 р. по 31.10.18 р.	9924,66	6	16	0.09	52,93
3 01.11.18 р. по 23.11.18 р.	9924,66	23	17	0.09	215,59
3 24.11.18 р. по 30.11.18 р.	9924,66	7	35	0.19	135,09
3 01.12.18 р. по 31.12.18 р.	22165,07 (9924,66 + +12240,41)	31	35	0.19	1336,06
3 01.01.19р . по 04.01.19 р.	32420,55 (22165,07 + +10255,48)	4	35	0.19	252,16

05.01.19 р.	32420,55	1	25	0.14	45,03
3 06.01.19 р. по 05.02.19 р.	33743,84 (32420,55 + +1323,29)	31	25	0.14	1452,8 5
3 06.02.19 р. по 03.03.19р .	33743,84	26	44	0.24	2144,6 1
РАЗОМ					5634,3 2

Ситуаційна задача № 9

Умови

До Київського НДІ судових експертиз 24 травня 2019 р. надійшов лист заступника начальника слідчого відділу Управління податкової міліції ДПА у м. Львові з проханням провести дослідження експертом-бухгалтером стосовно обґрунтованості віднесення ТОВ «Компанія «Факс»» сум податку на додану вартість до податкового кредиту з такого питання:

Чи обґрунтовані висновки акта перевірки № 113 від 16.05.2019 р. щодо зменшення суми податкового кредиту з податку на додану вартість на суму 6026,07 грн за II квартал 2018р.?

Для надання висновку представлені такі документи ТОВ «Компанія «Факс»»:

- договірна документація;
- податкові накладні за II квартал 2018 р.;
- книги придбання товарів за 2018 р.;
- акти звіряння взаєморозрахунків;
- акт перевірки №113 від 16.05.2019р.

Завдання

1. Скласти висновок судово-бухгалтерської експертизи за умови, що на дослідження надані всі документи, а сума

податкового кредиту з податку на додану вартість не підтверджена податковими накладними.

Ситуаційна задача № 10

Умови

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи до державної експертної установи надійшла постанова прокурора Полтавської області Дмитренка П. І.

На вирішення експертизи поставлено таке запитання:

1. Чи підтверджується документально отримання в серпні 2018 р. підприємством «Авізо» основних засобів за договором купівлі-продажу № 42 від 01.08.2018 р. за накладними № 20 від 12.08.2018 р. та № 22 від 24.08.2018 р.?

Для проведення дослідження експерту надані:
головна книга корпорації «Авізо» за 2018 р.;
касова книга корпорації «Авізо» за 2018 р.;
договір купівлі-продажу № 42 від 01.08.2018 р.;
накладні № 20 від 12.08.2018 р. та № 22 від 24.08.2018 р.;
бухгалтерські балансові рахунки «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», «Основні засоби» за серпень 2018 р.

Завдання

1. Скласти висновок судово-бухгалтерської експертизи за умови, що на дослідження надані всі документи, в яких знайшла своє відображення вищезазначена господарська операція

Практичне заняття № 6

Тема: Методика експертного дослідження розрахункових операцій

Хід заняття: дослідити методику судово-бухгалтерської експертизи: операцій по розрахунках з персоналом, основними засобами, товарно-матеріальними цінностями. Визначити механізм здійснення експертного дослідження правопорушень,

пов'язаних із ухиленням від сплати податків, експертного дослідження достовірності фінансової звітності.

Ситуаційне завдання 1

Дані про стан розрахунків з постачальниками, грн., наведені у таблиці 1.

Таблиця 1 – Стан розрахунків з постачальниками

№	Назва підприємств-постачальників	Дата виникнення заборгованості	Кредиторська заборгованість станом на			
			01.01.20	01.01.20	01.01. минулого року	01.01. поточного року
1	Фірма «Маяк»	23.09.20	-	-	10100	10100
2	ЗАТ «Світ»	5.02.20	-	-	3900	3900
3	НВО «Факел»	20.10.20	4500	4500	4500	4500
4	МП «Крос»	10.02.20	-	500	500	500
5	ВАТ «Тон»	15.01.20	-	8000	8000	8000
6	АП №20	18.01.20	-	2000	2000	2000
	Усього					

Визначити сутність порушень та методи перевірки заборгованості

Ситуаційне завдання 2

На підставі рахунку-фактури № 85- поточного року, від постачальника МП «Курс» на матеріали вартістю 18000,00 грн., у тому числі ПДВ 3000,00 грн. у журналі-ордері № 3 зроблено бухгалтерські проводки: - Дт 201 «Матеріали» – 15000,00 грн., Дт 641 «Розрахунки з бюджетом» – 3000,00 грн., Кт 631 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками» – 18000,00 грн. Визначити сутність порушень та методи перевірки.

Дані про розрахунки з покупцями (замовниками), грн., наведені у таблиці 2:

Таблиця 2 – Дані про розрахунки з покупцями (замовниками)

№ п/п	Назва підприємств-покупців	Заборгованість з дебету рахунку 61 станом на				Примітки
		01.01. м.р	01.07 м.р.	01.10 м.р.	01.01. п.р.	
1.	Фірма «Ритм-4»	3100	25000	14050 0	21000 0	немає погашення боргу
2.	Фірма СКА	41100	28500	45400	25400	залік з бартеру
3.	ЗАТ «Тесляр»	35600	-	65000	11000 0	
4.	ЗАТ «Курск» Росія	7100	2400	10600	8400	
5.	Інофірма(Австрія)	13400 0	13400 0	13400 0	13400 0	

Визначити сутність та методи перевірки заборгованості.

Ситуаційне завдання 3

Дані про стан розрахунків з підзвітними особами на 01.04.минулого року, наведені у таблиці 3:

Таблиця 3 – Стан розрахунків з підзвітними особами

№	Підзвітна особа	Заборгованість на 01.03, грн		Видано підзвіт у березні	Подано авансові звіти у березні	Заборгованість на 01.04, грн	
		Дт	Кт			Дт	Кт
1.	Кушова Я.А.	48	-	100	20	128	-
2.	Назаренко Ю.І.	-	30	200	100	130	-
3.	Харченко А.К.	60	-	80	-	140	-
4.	Хорунжий Ю.М.	70	-	100	-	170	-

Визначити сутність порушень та методи перевірки розрахунків з підзвітними особами.

Ситуаційне завдання 4

1. Чи правильно складені проводки за авансовим звітом і які саме кореспонденції складені на суму платіжного доручення постачальника? 2. Яка фактична собівартість заготовлених запасних частин? 3. У чому полягають допущені зловживання та якими документами з обліку матеріалів вони підтверджуються?

Експедитори надали до бухгалтерії авансові звіти про використання підзвітних сум, пов'язаних з придбанням запасних частин, і копію фактури на запасні частини загальною вартістю 20000,00 грн. Згідно з авансовим звітом, проведені наступні бухгалтерські записи.

1. На суму витрат з підготовки та упакування запасних частин – Д 207, К 372 на суму 400,00 грн. 2. Придбані контейнери під запасні частини, їх упакування та завантаження Д 204 Д – 207, К 372 на суму 700,00 грн. 3. Сплата транспортних витрат – Д 207, К 372 на суму 150,00 грн.

Після затвердження авансового звіту експедитора від постачальників надійшло платіжне доручення на суму 21250,00 грн. У специфікації до платіжної вимоги цю суму розшифровано так: запасні частини – 20000,00 грн.; контейнер – 700,00 грн.; витрати на комплектацію – 400,00 грн.; залізничний тариф – 150,00 грн.; разом: 21250,00 грн. Витратні матеріали постачальника у бухгалтерії сплачені у повному обсязі.

Ситуаційне завдання 5

Підприємство отримало від постачальників сировину і матеріали на суму 12 000,00 грн., в т.ч. ПДВ, запасні частини на суму 6 000,00 грн., в т.ч. ПДВ, основні засоби на суму 2 400,00 грн., в т.ч. ПДВ. Бухгалтер дані операції відобразив на рахунках бухгалтерського обліку таким чином, дані наведені у таблиці 4:

Таблиця 4 – Дані проведених господарських операцій

Дт	Кт	Сума, грн.
202	631	10 000,00
641	644	2 000,00
207	631	1000,00
641	631	5000,00
152	631	2000,00
641	644	400,00
10	152	2000,00

Перевірте правильність даних записів. Відповідь обґрунтуйте

Ситуаційне завдання 6

1. За довіреністю № 138 від 25.09. минулого року (м.р.) менеджером підприємства Карасик О.І. одержано в постачальника (фірми ВКР) за накладною МА № 165115 від

28.09.м.р. матеріали на суму 28100,00 грн., у тому числі ПДВ 56720,00 грн. Розрахунки проведені за бартером. У бухгалтерському обліку за жовтень відображено:

Дт 201, Кт 631 – 28100,00 грн.

2. Відпущені за накладною №144 від 27.03. минулого року матеріали за обліковими цінами на суму 1600 грн. У бухгалтерському обліку зроблено проводку:

Дт 631 “Розрахунки з постачальниками і підрядниками”, Кт 201 “Матеріали” – 1600,00 грн.

Ситуаційне завдання 7

ТОВ «Парус» перерахувало грошові кошти в рахунок передоплати за тканину Чернігівській фабриці трикотажного полотна. На склад товариства одночасно було оприбутковано тканини від вищезазначеної фабрики за рахунком-фактурою № 235 від 23 травня поточного року (дані таблиці 1), виявлено розбіжності в кількості та якості тканини. У зв'язку з цим складено акт про прийняття товарів за № 5 від 18 жовтня поточного року (інформація наведена у таблиці). Дані для проведення розрахунків наведені у таблицях 17 і 18.

Таблиця Оприбутковані товари на ТОВ «Парус»

Номер артикулу	Найменування	Одиниці виміру	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн.
33200	Тканина костюмна 1	м	2000	50,00	100000,00
3321	Тканина костюмна 2	м	1120	150,00	168000,00
3324	Тканина костюмна 3	м	200	78,00	15600,00
	Разом		3320	-	283600,00

Інформація про фактично прийняті товари від постачальника

Номер артикулу	Найменування	Одиниці виміру	Кількість	Ціна, грн..	Сума, грн..
1	2	3	4	5	6
33200	Тканина костюмна 1	м	1800	50,00	90000,00
3321	Тканина костюмна 2	м	1020	150,00	153000,00
3324	Тканина костюмна 3	м	200	78,00	15600,00
	Разом		3020	-	258600,00

Дані проведених операцій зведіть в таблиці

Таблиця

Інвентаризаційний опис товарів на складі ТОВ «Парус»
станом на 01.11 поточного року

Арти - кул товару	Наймену - вання	Од. вим.	Фактична наявність			За даними обліку		
33200	Тканина костюмна 1	м						
3321	Тканина костюмна 2	м						
3324	Тканина костюмна 3	м						
	Разом							

Практичне заняття № 7

Тема: Специфіка визначення розміру матеріальної шкоди. Специфіка формування підсумкових документів експертом-бухгалтером залежно від матеріалів конкретної справи.

Хід заняття: розв'язання ситуаційних завдань за темою в малих творчих групах та їх презентація з використанням демонстраційних матеріалів. По ситуаційних завданнях визначити: розмір матеріальної шкоди. Розв'язання ситуаційного завдання в контексті рольової гри «Формування підсумкових документів судово-бухгалтерської експертизи»; письмове бліц-опитування студентів. Ознайомитися з висновком експерта-бухгалтера, його структурою та змістом. Визначити: процесуальну оцінку висновку судово-бухгалтерської експертизи органами попереднього слідства та судом; специфіку складання висновку експерта-бухгалтера в судовому засіданні; особливості складання повідомлення про неможливість надання висновку. З'ясувати виявлення та усунення обставин, що сприяють скоєнню правопорушень у провадженні судово-бухгалтерської експертизи

СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ

Ситуаційне завдання 1

Первомайське районне споживче товариство звернулося до суду з позовом до відповідача про відшкодування матеріальної шкоди, в якому зазначено, що Лісова Г.П. працювала на посаді завідуючої магазином в с. Кримка Первомайського району і при проведенні інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в даному магазині було виявлено їх нестачу на суму 4031 гривня 23 копійки та зіпсований товар на суму 311 гривень 26 копійок. Оскільки з відповідачкою було укладено договір про повну матеріальну відповідальність просять стягнути з неї 4343 гривні 23 копійки у відшкодування матеріальної шкоди та понесені судові витрати. Суд задовольнив позов у повному обсязі. Чи вірне це рішення?

Ситуаційне завдання 2.

ПБП „Еталон 2-В” звернулось до суду з позовом до Цуркан О.В. про відшкодування матеріальної та моральної шкоди, мотивуючи свої вимоги наступним. 07.07.2019 р.

відповідачка була прийнята до ПБП „Еталон 2-В” на посаду начальника оздоблювальної ділянки, з нею було укладено договір про повну індивідуальну матеріальну відповідальність і їй були ввірені матеріальні цінності. 16.06.2020 р. при проведенні інвентаризації матеріальних цінностей, ввірених Цуркан О. В., виявлено їх недостачу на загальну суму 10884,96 грн., чим підприємству завдано матеріальну шкоду на вказану суму, яку позивач просить стягнути з відповідача. Неправомірними діями, халатним відношенням до виконуваної роботи, що призвело до втрати ввірених матеріальних цінностей, підприємству нанесена моральна шкода, що проявилась в затримці здачі об'єктів. За фактом зникнення матеріальних цінностей, порушено кримінальну справу. Таким чином підприємству заподіяно немайнову шкоду, спричинено втрати немайнового характеру, що настали у зв'язку з приниженням його ділової репутації, вчинено дії, спрямовані на зниження престижу чи підрив довіри до його діяльності, у зв'язку з чим позивач просить стягнути з відповідача моральну шкоду у розмірі 20000 грн. Просить стягнути на підставі п. 1 ст. 134 КЗпП України матеріальну шкоду в розмірі 10884,96 грн., на підставі ст. 23 ЦК України моральну шкоду у розмірі 20000 грн. та судові витрати. Чи обґрунтовані вимоги позивача? Чи правильно визначено розмір матеріальної шкоди?

Ситуаційне завдання 3.

Вирішіть справу.

Водій маршрутного таксі Шляховий В.Р., внаслідок недотримання Правил дорожнього руху потрапив у ДТП, чим завдав АТП шкоду у розмірі 7 тис. грн. АТП звернулося до суду з позовом про відшкодування шкоди у повному обсязі. У судовому засіданні було з'ясовано, що Шляховий перевозив пасажирів у свою обідню перерву за маршрутом, відмінним від вказаного у маршрутному листі.

Ситуаційне завдання 4.

Вирішіть справу.

Працівник Панков був прийнятий на роботу 11.11.2018 року на підприємство наказом № 976/к робочим 1 розряду з наступним навчанням у Миколаївському центрі підготовки кадрів. З ним був укладений контракт № 257 від 03.09.2019 року, відповідно до якого підприємство повинне було оплачувати вартість навчання, а Панков, зобов'язаний був сумлінно відвідувати заняття і після закінчення навчання протягом 3 років відробити на підприємстві. У випадку невиконання умов договору і звільнення по підставах, зазначених у п.п.3,4,7,8 ст.40 КЗпТ України, а також у випадку розірвання трудового договору з ініціативи працівника протягом 3 років після закінчення навчання у Миколаївському ЦПК, Панков зобов'язаний відшкодувати вартість навчання, оплаченого підприємством.

Панков не виконав умов договору, був звільнений з підприємства по ст. 40 п.4 КЗпП України за наказом № 968/к від 16.08.2019 р. Цим же наказом з нього було вирішено стягнути вартість навчання у розмірі 676,66 грн. Чи відповідає вимогам законодавства наказ № 968/к ?

Ситуаційне завдання 5.

Позивач Ворожбіян Г.М. звернувся в суд з позовом до відповідача ТДВ "Бетар" про поновлення на роботі, стягнення середньомісячної заробітної плати за час вимушеного прогулу та відшкодування моральної шкоди.

Свої позовні вимоги позивач обґрунтовує тим, що з 01 травня 2018 року він був прийнятий на посаду комерційного директора згідно наказу № 04-0 від 30.04.2018 року. 11 березня 2018 року позивачем була написана заява про звільнення його за власним бажанням, проте цього ж дня він звернувся із письмовою заявою про відкликання заяви про звільнення його за власним бажанням. В період з 11 березня по 18 березня 2019 року він постійно перебував на робочому місці та виконував свої функціональні обов'язки. 18 березня 2019 року позивача було ознайомлено з наказом №39-О від 11 березня 2019 року про звільнення із займаної посади за

власним бажанням на підставі раніше поданої заяви позивача, яку він відкликав та з наказом №27 від 18 березня 2019 року заборонено доступ на територію підприємства.

З'ясуйте, чи правомірні вимоги позивача?

Ситуаційне завдання 6.

Відповідно до заяви громадянина А старший дільничний інспектор міліції Дворянко С.С. провів перевірку документації щодо проведених попередньо інвентаризацій, а також інвентаризацію записів у завідувача складу МП “Віра” Іванової В.С. Під час перевірки на складі встановлена фактична наявність:

- 1) яловичина 201 кг ціна за 1 кг 117,90 грн;
- 2) свинина 57 кг - 118,20 грн;
- 3) сало 50 кг -50,20 грн.

За даними бухгалтерії значилось:

- 1) яловичина 200 кг ціна за 1 кг 117,90 грн.
- 2) свинина 58 кг - 118,20 грн.
- 3) сало 50 кг -50,20 грн.

Необхідно:

- 1) зробити порівняльну відомість відповідної форми;

Визначити розмір матеріальної шкоди.

Ситуаційна задача 7

Комірник об'єднання їдалень Швець не звернув увагу на те, що покрівля складського приміщення почала протікати, не звернувся до керівника об'єднання з проханням провести ремонт покрівлі. Злива, яка пройшла вночі, залила складські приміщення, зіпсувала 500 кг цукру вартістю 13 грн. за 1 кг і 1 тону солі на загальну суму 1300 грн. Керівник об'єднання видав розпорядження про відшкодування завданої Швецьом шкоди в повному розмірі. Швець з таким рішенням не погодився й оскаржив наказ у суді. Суд призначив судово-бухгалтерську експертизу Який розмір матеріальної шкоди повинна визначити експертиза?

Ситуаційна задача 8

Швеця було зарахована на посаду гардеробника будинку культури «Хімік» із заробітною платою 1290 грн. на місяць. Договір на повну матеріальну відповідальність з ним не укладався. Під час концерту Швець залишив гардероб без догляду, внаслідок чого було викрадено шубу вартістю 6000 грн. Який вид відповідальності наступить у даному випадку? Чи може адміністрація будинку культури укласти договір про повну матеріальну відповідальність із Швецьом?

Ситуаційна задача 9

Бригада продавців секції магазину складається з п'яти чоловік. З ними було укладено договір про колективну (бригадну) матеріальну відповідальність. При ревізії була виявлена нестача матеріальних цінностей на суму 1700 грн. Бригада на своїх зборах вирішила суму нестачі внести готівкою добровільно. Але при вирішенні питання про розмір відшкодування кожним продавцем виникли розбіжності. Завідуюча секцією Гончар (зарплата 3400 грн) запропонувала суму нестачі поділити на 5 членів колективу, відтак кожний повинен внести по 340 грн. Проти такого розгляду заперечували: молодша продавщиця Дем'яненко (зарплата 3218 грн), зарплата якої майже вдвічі менша від зарплати завідуючої Іванової (зарплата 6500 грн), і старша продавщиця Ворсова (зарплата 3550 грн), яка лише півроку працює в бригаді. У касира Петренко зарплата 3350 грн. Як необхідно розподілити розмір матеріальної шкоди?

6. Індивідуальні завдання

ТЕМИ РЕФЕРАТИВ ЗА КУРСОМ "СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА»

1. Поняття судової експертизи. Види судових експертиз.
2. Загальна характеристика Закону України «Про судову експертизу».
3. Нормативна база, яка регулює призначення і проведення судової експертизи.
4. Організація судово-експертної діяльності в Україні.

5. Статус судового експерта. Права, обов'язки та відповідальність судового експерта.
6. Класифікація судових експертиз.
7. Зміст і структура процесуальних документів, які готує судовий експерт протягом здійснення експертної діяльності.
8. Структура експертного висновку та зміст його частин.
9. Особливості проведення судової експертизи в суді.
10. Оцінка висновку судового експерта органом або особою, що призначили експертизу.

Перелік контрольних запитань, що на них треба відповісти, готуючи тему 1

1. Назвіть основні нормативно-правові документи, що регулюють права та обов'язки правоохоронних органів під час здійснення їхніх функцій у сфері боротьби з господарськими злочинами.

Перелік контрольних запитань, що на них треба відповісти, готуючи тему 2

1. Розкрийте поняття «судова експертиза».
2. Який зв'язок існує між судовими експертизами та правоохоронною діяльністю?
3. Назвіть види судових експертиз.
4. За якими ознаками класифікуються судові експертизи?
5. Дайте визначення експертизи: первинної, повторної, додаткової.
6. Визначте сутність експертиз: однопредметних, комісійних, комплексних.
7. До яких видів експертиз належить судово-економічна експертиза?
8. Розкрийте поняття «судово-економічна експертиза».
9. У чому полягає процесуально-правовий та економічний зміст судово-економічної експертизи?
10. Завдання судово-економічної експертизи та їхній зміст.

Перелік контрольних запитань, що на них треба відповісти, готуючи тему 3

1. Дайте визначення поняття «предмет судово-економічної експертизи».
2. Назвіть об'єкти судово-економічної експертизи.
3. Дайте характеристику кожному об'єкту судово-економічної експертизи.
4. У чому полягає метод судово-економічної експертизи?
5. Охарактеризуйте загальнонаукові та частково наукові методи дослідження.
6. Які є методичні прийоми судово-економічної експертизи?
7. Розкрийте систему методичних прийомів при застосуванні методу зіставлення в судово-економічній експертизи.
8. Розкрийте систему документальних методичних прийомів судово-економічної експертизи.
Розкрийте систему методичних прийомів при застосуванні методу моделювання.
Розкрийте систему методичних прийомів при застосуванні методу зіставлення.
9. Охарактеризуйте органолептичні методичні прийоми судово-економічної експертизи.
10. Розкрийте сутність методичного прийому судово-економічної експертизи— узагальнення, оцінювання та реалізації результатів експертного дослідження.

Перелік контрольних запитань, що на них треба відповісти, готуючи тему 4

1. Назвіть державні спеціалізовані установи та відомчі служби, які здійснюють судово-експертну діяльність в Україні.
2. Що входить в функції та повноваження експертно-кваліфікаційних комісій?
3. Охарактеризуйте організаційно-фінансове забезпечення судово-експертної діяльності в Україні.
4. Як проводиться оплата судових експертиз?
5. Розкрийте поняття процесу судово-економічної експертизи та перерахуйте його стадії.

6. Назвіть зміст підготовчої та організаційно-методичної стадій процесу судово-економічної експертизи.
7. Назвіть зміст дослідної стадії та стадії процесу узагальнення, оцінки і реалізації результатів судово-економічної експертизи.
8. Назвіть основні кваліфікаційні вимоги до судових експертів.
9. Який порядок проведення атестації та присвоєння кваліфікаційних класів судових експертів?
10. Розкрийте зміст реєстру атестованих судових експертів?

Перелік контрольних запитань, що на них треба відповісти, готуючи тему 5

1. Охарактеризуйте порядок призначення судово-економічної експертизи.
2. Розкрийте зміст і структуру заяви, постанови (ухвали) про призначення судово-економічної експертизи.
3. Розкрийте зміст вхідної, описової та резолютивної частин постанови (ухвали) про призначення експертизи.
4. Які питання розв'язуються в процесі проведення судово-економічної експертизи на стадії попереднього розслідування?
5. Які строки проведення експертизи?
6. Розкрийте зміст завдання на проведення експертизи.
7. Чим відрізняється методика проведення бухгалтерської експертизи в експертних установах і в суді?
8. Які права та обов'язки має експерт-економіст?
9. Які питання не входять у коло обов'язків експерта-економіста?
10. Визначте відповідальність експерта-економіста.

1. Який документ виносить суддя для призначення судово-економічній експертизи:

- а) рішення;
- б) постанову чи ухвалу;
- в) розпорядження.

2. Експерт-економіст для проведення експертизи повинен мати:

- а) паспорт;
- б) посвідчення особи та диплом;
- в) посвідчення водія;
- г) свідоцтво про присвоєння кваліфікації.

3. Правами експерта економіста є:

- а) самостійне збирання доказів;
- б) дослідження наданих документів;
- в) відібрання пояснень у посадових осіб згідно матеріалів справи.

4. Судово-економічна експертиза це:

- а) джерело доказів по справі;
- б) доказ по справі;
- в) письмовий доказ по справі.

5. За дачу звідомо неправдивого висновку, експерт-економіст несе відповідальність:

- а) матеріальну;
- б) кримінальну;
- в) адміністративну.

6. При призначені повторної експертизи, експертними установами складаються:

- а) акти;
- б) письмові повідомлення;
- в) висновки експерта.

7. У висновку експерта-економіста, який складається по призначення суду не відзначається:

- а) дані про експерта;
- б) попередження про кримінальну відповідальність;
- в) про не розголошення матеріалів справи, що розглядається в суді.

8. До видів судових експертиз відносяться:

- а) дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності;
- б) дослідження предметів на поставлене запитання перед експертом;

в) складання документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності.

г) _____ свій
варіант _____

9. Кваліфікаційні класи що присвоюються судовим експертам: .

- а) перший, другий, третій, четвертий, п'ятий, вищий;
- б) економічний, балістичний, криміналістичний.....;
- в) дослідницький;

г) _____ свій
варіант _____

10. Продовжіть наведене речення:

Судово-експертну діяльність в Україні здійснюють

11. В яких з нижченаведених нормативних актах розглядаються загальні питання судової експертизи?

- а) Закон України «Про судову експертизу»;
- б) Закон України «Про банки і банківську діяльність»;
- в) Інструкція «Про призначення та проведення судової експертизи»;
- г) Закон України «Про аудиторську діяльність»;
- д) Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні».

12. Яка з видів експертиз призначається, якщо неповні або неясні висновки первинної експертизи?

- а) комісійна;
- б) повторна;
- в) додаткова.

13. Який документ складає суд для проведення експертизи?

- а) постанову;
- б) ухвалу;
- в) рішення;

г) висновок.

14. Продовжіть:

Судово-бухгалтерська експертиза — це процесуальна дія, що полягає у ...

15. Які з перелічених нижче послуг відносяться до державних платних послуг, що пропонуються НДІ судових експертиз?

- а) виконання наукових розробок з питань організації і виробництва судових експертиз;
- б) проведення експертиз з кримінальних справ;
- в) консультаційні та експертні послуги у разі виклику в органи дізнання та суд.

16. Хто встановлює строки проведення експертизи?

- а) керівник підприємства, що перевіряється;
- б) керівник експертної установи чи його заступник;
- в) слідчий;
- г) суддя.

17. Коли експерт-економіст не має можливості надати висновок:

- 1.
- 2.

18. Будь ласка, перелічіть, з яких частин складається висновок?

- 1.
- 2.
- 3.

19. У якій частині висновку експертизи експерт-економіст складає висновки?

- а) дослідницькій;
- б) вступній;
- в) оглядовій;
- г) висновку.

20. Різниця між судово-економічною експертизою і ревізією визначається за:

- а) суб'єктом;
- б) об'єктом;
- в) завданням;
- г) методами.

21. За рахунок яких коштів відшкодовуються збитки, заподіяні неправомірними діями посадових осіб органів державної податкової служби?

- а) коштів, що стягуються з винних осіб;
- б) за рахунок резервних коштів підприємства;
- в) за рахунок коштів державного бюджету.

22. Чи можуть об'єкти дослідження під час проведення експертизи пошкоджуватися чи витратитися?

- а) так;
- б) ні;
- в) лише в тій мірі, в якій це необхідно для дослідження.

23. Яке з наведених визначень найбільш точно розкриває суть терміна «експертиза» відповідно до Закону України «Про судову експертизу»?

- а) це дослідження будь-якого питання обізнаною особою;
- б) це дослідження експертом на основі спеціальних знань об'єктів, процесів та явищ, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів дізнання;
- в) це процес дослідження об'єктів та явищ особою — експертом під час проведення судового розслідування.

24. Як поділяються експертизи за організаційними ознаками?

- а) первинні;
- б) комісійні;
- в) додаткові;
- г) комплексні;
- д) основні;
- е) повторні.

25. Судово-економічна експертиза дає можливість відповісти на такі питання:

- а) чи підтверджуються документально вказані суми нестачі товарно-матеріальних цінностей?
 - б) який розмір матеріальних збитків?
 - в) хто дійсно скоїв правопорушення?
 - г) який вирок мав винести судовий орган щодо обвинувачень?
8. На які дві категорії поділяються усі документи, з якими працює експерт?

- а) правові та неправові;
- б) правильні та неправильні;
- в) регулюючі та нерегулюючі;
- г) доброякісні та недоброякісні.

26. Які методичні прийоми безпосередньо пов'язані з дослідженням об'єкта судово-економічної експертизи (частково наукові методи)?

- а) документальні;
- б) системний аналіз;
- в) розрахунково-аналітичні;
- г) індукція та дедукція;
- д) органолептичні;
- е) узагальнення, оцінювання і реалізація результатів експертизи.

27. Які з наведених нижче прийомів можна віднести до організаційних які використовує судовий експерт:

- а) суцільні спостереження;
- б) вибіркові спостереження;
- в) зустрічні перевірки;
- г) експеримент;
- д) прийоми часткової методики;
- е) службове розслідування;
- є) технологічні експертизи.

28. Предметом судової бухгалтерії є:

- а) господарська діяльність підприємств;
- б) планово-економічні документи;
- в) використання спеціальних економічних знань

29. До об'єктів судової бухгалтерії відноситься:

- а) фінансово-господарські операції;
- б) документи фінансової звітності;
- в) первинні та зведені документи, документи звітності бухгалтерського обліку.

30. До спеціальних методів судової бухгалтерії відноситься:

- а) аналіз та синтез;
- б) метод документального аналізу;
- в) індукція та дедукція.

32. Необхідний обсяг знань судово-економічної експертизи для слідчого, судді, адвоката, прокурора:

- а) ведення господарської діяльності;
- б) порядок складання фінансової та податкової звітності;
- в) можливості використання економічних знань.

34. Який з елементів методу бухгалтерського обліку використовується для фіксації господарських фактів?

- а) інвентаризація;
- б) бухгалтерський рахунок;
- в) калькуляція.

35. Назвіть які види оборотів по бухгалтерським рахункам існують

- а) активні;
- б) кредитові;
- в) активно-пасивні.

2. Що відноситься до методів фактичної перевірки господарських операцій:

- а) калькуляція;
- б) інвентаризація;
- в) оцінка.

42. Які відомі Вам види оборотних відомостей у бухгалтерському обліку:

- а) по синтетичному бухгалтерському рахунку;
- б) накопичувальні відомості;

43. Який документ складає податковий інспектор-ревізор:

- а) висновок;
- б) довідку;

в) акт перевірки.

44. Який орган проводить податковий контроль:

- а) контрольно-ревізійна служба;
- б) податкова служба;
- в) Розрахункова палата.

45. Яка експертиза згідно КПК є необов'язковою:

- а) психологічна;
- б) криміналістична;
- в) судово-бухгалтерська.

46. Правами експерта-економістає:

- а) самостійне збирання доказів;
- б) дослідження наданих документів слідчим;
- в) відібрання пояснень у посадових осіб згідно матеріалів справи.

47. Судово-економічна експертиза це:

- а) джерело доказів по справі;
- б) доказ по справі;
- в) письмовий доказ по справі.

48. За дачу завідомо неправдивого висновку, експерт-економіст несе відповідальність:

- а) матеріальну;
- б) кримінальну;
- в) адміністративну.

49. При призначені повторної експертизи, експертними установами складаються:

- а) акти;
- б) письмові повідомлення;
- в) висновки експерта.

50. У висновку експерта-економіста, який складається по призначення суду не відзначається:

- а) дані про експерта;
- б) попередження про кримінальну відповідальність;
- в) про не розголошення матеріалів справи, що розглядається в суд.

51. Предметом судової бухгалтерії є:

- а) негативні зміни в господарській діяльності підприємств і організацій, викликані будь-якими деструктивними факторами;
- б) позитивні зміни в господарській діяльності підприємств і організацій, викликані будь-якими деструктивними факторами;
- в) будь-які зміни в господарській діяльності підприємств і організацій, викликані будь-якими деструктивними факторами.

52. Господарський облік– це:

- а) якісна характеристика господарської діяльності з метою контролю та управління нею;
- б) кількісне відображення і якісна характеристика господарської діяльності з метою контролю та управління нею;
- в) відображення і якісна характеристика господарської діяльності з метою контролю та управління нею.

53. Бухгалтерський облік на підприємстві здійснюється:

- а) лише в тому випадку, якщо проводяться певні господарські операції;
- б) безперервно від дня реєстрації підприємства до часу його ліквідації;
- в) після проведення санації аудитором.

54. Органи бухгалтерського обліку:

- а) можуть належати до складу інших управлінь і відділів на підприємстві;
- б) не можуть належати до складу інших управлінь і відділів на підприємстві лише в окремих випадках;
- в) не можуть належати до складу інших управлінь і відділів на підприємстві.

55. На головного бухгалтера:

- а) можуть бути покладені обов'язки з матеріальною відповідальністю за грошові та матеріальні цінності;

- б) не можуть бути покладені обов'язки з матеріальною відповідальністю за грошові та матеріальні цінності;
- в) можуть бути покладені обов'язки з матеріальною відповідальністю за грошові та матеріальні цінності лише при наявності згоди головного бухгалтера.

56. У статистичному обліку використовуються:

- а) натуральні, трудові і грошові вимірники;
- б) натуральні та трудові вимірники;
- в) трудові і грошові вимірники.

57. Принцип обачності – це:

- а) фінансова звітність має містити всю інформацію про фактичні й потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що ухвалюються на її основі;
- б) оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі;
- в) застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які мають запобігти заниженню оцінки зобов'язань і втрат та завищенню оцінки активів і доходів підприємства.

58. У разі звільнення головного бухгалтера:

- а) завжди здійснюється передавання справ новопризначеному головному бухгалтеру, а за відсутності його – працівникові, призначеному керівником підприємства;
- б) передавання справ новопризначеному головному бухгалтеру, а за відсутності його – працівникові, призначеному керівником підприємства, здійснюється лише в тому випадку, якщо існують питання щодо чесності головного бухгалтера, що звільнився.

59. У статистичному обліку використовуються:

- а) натуральні, трудові і грошові вимірники;
- б) натуральні та трудові вимірники;
- в) трудові і грошові вимірники.

60. Первинні документи:

- а) мають бути складені під час здійснення господарської операції;
 - б) мають бути складені одразу після закінчення господарської операції;
 - в) мають бути складені під час здійснення господарської операції,
- а якщо це неможливо одразу після закінчення господарської операції.

61. Під час вилучення документів:

- а) посадові особи підприємства можуть зробити копії з дозволу і в присутності представників органів, які здійснюють вилучення;
- б) посадові особи підприємства не мають права робити копії, навіть за наявності дозволу і в присутності представників органів, які здійснюють вилучення.

62. Проведення інвентаризації на підприємстві:

- а) обов'язкове два рази на рік;
- б) обов'язкове перед складанням річної бухгалтерської звітності та у разі зміни матеріально відповідальної особи;
- в) необов'язкове, рішення про її проведення приймає керівництво залежно від обставин.

63. Перевірка документів за формою:

- а) полягає в зіставленні фактичних даних з установленими нормами-вами, кошторисами, тарифами, розцінками, які містяться в даному документі;
- б) визначається повнота і правильність заповнення реквізитів, які характеризують кількісну та якісну сторону господарської операції;

в) установлюється правильність підсумкових показників;

64. Метод зустрічної перевірки – це:

а) зіставлення облікових даних, що містяться у різних взаємопов'язаних документах, в яких прямо або опосередковано відображається господарська операція;

б) зіставлення різних примірників документа з метою встановлення їх тотожності;

в) зіставлення звітних даних про виконані обсяги робіт з фактичним обсягом виконаних робіт.

65. Рахункова перевірка проводиться для встановлення:

а) правильності записів на рахунках бухгалтерського обліку;

б) арифметичних помилок;

в) помилок на особових рахунках працівників;

г) помилок у касових і банківських документах.

66. До документальних прийомів належать:

а) хронологічна перевірка;

б) огляд;

в) групування недоліків;

г) взаємний контроль.

67. Перевірка якісного документування проводиться шляхом:

а) арифметичної перевірки;

б) зустрічної перевірки;

в) контрольного порівняння;

г) формальної перевірки.

68. Перевірити здійснені господарські операції з точки зору їх відповідності інструкціям, стандартам тощо можна шляхом:

а) взаємного контролю;

б) контрольного придбання;

в) обстеження;

г) нормативно-правової перевірки.

69. Судово-економічна експертиза – це:

а) один із видів судових експертиз, що застосовуються при розслідуванні кримінальних і цивільних злочинів;

- б) експертиза, для розв'язання якої потрібні певні знання з бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності;
- в) дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи;
- г) все вищеназване.

70. Експерт— це:

- а) особа, яка володіє спеціальними знаннями з бухгалтерії, і при необхідності може дати оцінку певним господарським документам;
- б) високоосвічений спеціаліст у галузі бухгалтерського обліку, який досліджує правильність відображення господарської діяльності підприємства у бухгалтерських документах;
- в) особа, яка має необхідні знання з певної галузі, в якій провадяться судові експертизи;
- г) правильної відповіді немає.

71. Суддя для призначення судово-бухгалтерської експертизи виносить:

- а) рішення;
- б) постанову чи ухвалу;
- в) розпорядження;
- г) протокол.

72. Експерт-бухгалтер для проведення експертизи повинен мати:

- а) паспорт громадянина України;
- б) посвідчення особи та відповідний диплом про освіту;
- в) свідоцтво про присвоєння кваліфікації;
- г) будь-який з названих документів.

73. За надання явно неправильного висновку експерт-бухгалтер несе:

- а) матеріальну відповідальність;

- б) кримінальну відповідальність;
- в) адміністративну відповідальність;
- г) не несе відповідальності.

74. При призначенні повторної експертизи експертними установами складаються:

- а) акти;
- б) письмові повідомлення;
- в) висновки експерта;
- г) будь-який з вказаних документів.

75. Перелік державних платних послуг, що надаються науково-дослідним інститутами судових експертиз, затверджений:

- а) Постановою КМУ;
- б) рішенням Міністерства юстиції України;
- в) рішенням науково-дослідного інституту судової експертизи;
- г) Верховною Радою України.

76. Предметом судово-бухгалтерської експертизи є:

- а) конкретні матеріали та речові докази, надані на розгляд експерт-там;
- б) підприємство, на якому проводиться експертиза;
- в) питання, які поставлені слідчим органів дізнання, досудового слідства чи судом перед експертами;
- г) певний аспект фінансово-господарської діяльності підприємства.

77. Експерт-бухгалтер має право:

- а) вступати в контакти, не передбачені порядком проведення експертизи, з будь-якими особами, якщо ці особи прямо чи побічно стосуються експертизи;
- б) збирати нові, відсутні в справі матеріали, які, на думку експерта, необхідні для висновку;

- в) брати участь у слідчих діях;
- г) залучати до проведення дорученої йому експертизи інших осіб.

78. Постанова про призначення експертизи повинна виноситися судом:

- а) у залі засідання;
- б) у дорадчій кімнаті та оформлятися окремим документом;
- в) в усній формі;
- г) у протоколі судового засідання.

Навчально-методичне забезпечення

Рекомендована література

1. Конституція України: Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28. 06. 1996 р. //Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.

2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. //Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18-22. – Ст.144.

3. Закон України Про судову експертизу від 25.02.1994 № 4038-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. – Ст. 232;

4. . Кримінальний кодекс України: Офіц. видання. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – 432с.

2. Кримінально-процесуальний кодекс України: Офіц. видання. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – 456с.

5. Інструкція про призначення і проведення судових експертиз, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 року №53/5.

6. Білуха М.Т. Судово-бухгалтерська експертиза: підручник / М.Т. Білуха. – К.: Видавнича компанія “Воля”. – 2004 – 656 с.

7. Бочкова Л.И. Судебная бухгалтерия. Общая часть: учебное

Пособие / Л.И. Бочкова, О.Э. Новак, С.В. Савинов. – М.: Издательство-торговая корпорация “Дашков и К”; Саратов: ООО “БизнесВолга”, 2007 – 320 с.

8. Волкова І.А. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І.А. Волкова – К.: Центр учбової літератури, 2009 – 84 с.

9 Дубоносов Е.С. Судебная бухгалтерия: Учебно-практическое пособие / Е.С. Дубоносов. – М.: Книжный мир, 2006 – 252 с.

10. Водоп'ян Н.Ф., Саніна Т.О., Рогоза В.П., Капустнік К.В., Лук'яненко В.В., Маланчак В.Є., Світлоока В.Ф., Іващенко Р.О. Дніпропетровський науково-дослідний інститут судових експертиз. - Посібник «Судово-економічна експертиза»

11. Експертизи у судовій практиці / КНДІСЕ. Акад. адвокатури України; за заг. ред. В.Г. Гончаренка. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 388 с.

12. Експертизи у судовій практиці: наук.-практ. посібник / КНДІСЕ. Акад. адвокатури України; за заг. ред. В.Г. Гончаренка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 400 с.